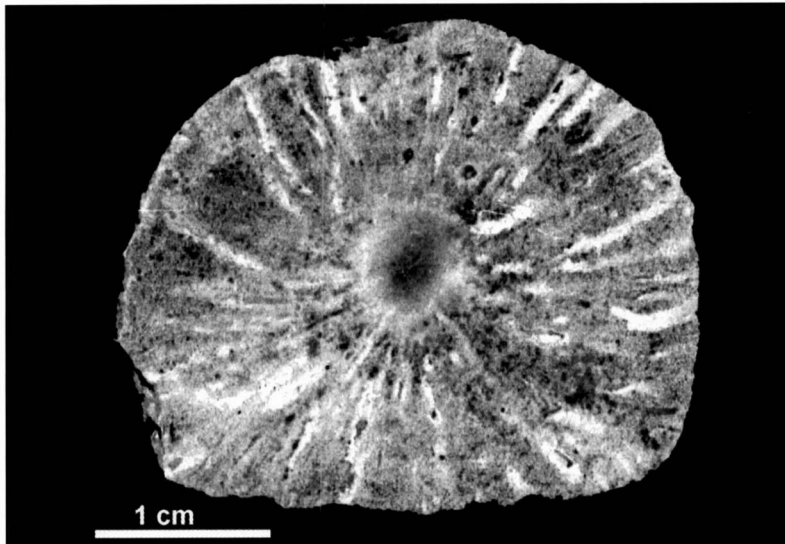

Afbeelding 16.

Caryspongia juglans

var. *basiplana*.

Mediane doorsnede toont het radiaire stelsel van uitstroombanalen, die min of meer recht zijn in het onderste deel, en opwaarts gebogen zijn in het bovenste deel van de spons. Zwerfsteenspons uit Wilsom (D.). Natuurmuseum Enschede, nr.6300. 01154 (in bruikleen aan de vinder T. Koops). Foto B. Rhebergen.

ben nagekeken, hebben meegedacht en veel interessante sponzen ter beschikking hebben gesteld. Zonder hun hulp was dit artikel niet mogelijk geweest. U kunt ervan verzekerd zijn dat Staringia 9 in de komende jaren verder zal 'verouderen' ... en zo hoort het.

Dankwoord

Dit artikel is voor een groot deel gebaseerd op het onderzoek door Van Kempen. Ik ben erkentelijk voor de hulp, die ik van musea en verzamelaars kreeg en die hun *Typanospongia*-materiaal langdurig wilden uitlenen: G. Anninga, Schoonebeek; J. Bos, Epe; A. Drent,

Westerhaar; R. Eggink, Vroomshoop; J. Jonkman, Wilsom (D.); P. van Keulen, Harderwijk; T. Koops, Emmen; J. de Looze, Zuidwolde; H. Snippe, Klazienaveen; W. Winterman, Raalte, alsmede de staf van Natura Docet, Denekamp; Natuurmuseum Enschede; Ecodrome, Zwolle, Nationaal Natuurhistorisch Museum, Leiden; Zweeds Museum van Natuurlijke Historie, Stockholm; Museum van Gotland, Visby, Zweden. Het zaag- en polijstwerk hebben Gerrit Anninga, Schoonebeek en Wynanda Koot, Vrije Universiteit, Amsterdam voor mij verricht. Tom Koops en Ruud Eggink gaven commentaar op de tekst. Tenslotte dank

ik de Stichting Netherlands Journal of Geosciences voor de toestemming om afbeeldingen uit het gepubliceerde artikel opnieuw te gebruiken.

Literatuur

- Hacht, U. von, & Rhebergen, F., 1997. Ordovizische Geschiebespongen Europas. In: Zwanzig, M. & Löser, H. (eds.): Berliner Beiträge zur Geschiebeforschung, 51-63.
- Rauff, H., 1893-1894. Palaeospongiologie. Erster oder allgemeiner Theil und Zweiter Theil, erste Hälfte. Palaeontographica 40, 1-346; 41, 347-393.
- Rhebergen, F., 2004. A new Ordovician astylospongiid sponge (Porifera) as an erratic from Baltica. Netherlands Journal of Geoscience / Geologie en Mijnbouw 83 (4), 255-265.
- Rhebergen, F., Eggink, R. G., Koops, T. & Rhebergen, B., 2001. Ordovizische zwerfsteensponzen. Staringia 9 (Grondboor en Hamer 55, 2), 1-144.
- Rigby, J. K., 2004. Classification. In: Kaesler, R. L. (ed.): Treatise on Invertebrate Paleontology, Part E, Porifera revised, 3, 1-8.
- Wiman, C., 1901. Über die Borkholmer Schicht im Mittelbaltischen Silurgebiet. Bulletin of the Geological Institution of the University of Upsala, 5, 2 (1902), 149-221.

Geo-weetjes

Rieks van der Straaten

Pterosauriërs vlogen beter dan vogels

(NRC 1/11/2003, Telegraaf 08/11/2003)

De Pterosauriërs moeten echte lucht-acrobaten zijn geweest. Uit onderzoek aan Pterosauriërschedels door anatomen en paleontologen van de Ohio University blijkt dat deze vliegende reptielen, die leefden van 250 tot 65 miljoen jaar geleden, een bijzonder goed ontwikkeld evenwichtsorgaan hadden. Tevens bleek dat ze een uitzonderlijk grote flocculaire kwab hebben gehad. Dit is het deel van de hersenen dat de informatie

integreert die afkomstig is van het evenwichtsorgaan, de ogen en de spieren. Hierdoor was bij de Pterosauriërs de motoriek en het evenwichtsgevoel heel sterk ontwikkeld, waardoor ze waarschijnlijk beter konden vliegen dan de moderne vogels en vleermuizen.

Nieuwe Dino's uit het Zuidpoolgebied

(Telegraaf 6/3/2004)

Een team van Amerikaanse en Argentijnse onderzoekers ontdekten twee nieuwe dinosauriërs op Antarctica. Met deze ontdekking

wordt de geologische geschiedenis van het Zuidpoolgebied steeds beter bekend. De ene dinosaurus heet voorlopig Naze theropod. Het is een twee meter hoog roofdier dat lijkt op de Velociraptor (bekend van Jurassic Parc). Het bijzondere aan deze dinosaurus is dat hij op Antarctica nog leefde terwijl dit type elders al lang was uitgestorven. De andere dinosaurus is een bijna tien meter lange plantener die 190 miljoen jaar geleden leefde. Het is een van de eerste langnek-dinosauriërs en stamt uit een periode waarin over dit type dinosauriërs nog weinig bekend is.